

ЗВІТ**за результатами моніторингового візиту до місця тимчасового проживання
внутрішньо переміщених осіб на базі гуртожитку Хмельницького базового
медичного фахового коледжу**

13 листопада 2023

м. Хмельницький

Мета моніторингового візиту: відповідно до вимог статті 13 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» здійснено моніторинг додержання прав внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) на належні умови проживання у місці тимчасового проживання (далі – МТП/ заклад).

Склад моніторингової групи:

Шаповалов Олег Олександрович – регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Хмельницькій області.

Моніторинговий візит проводився у присутності:

посадової особи балансоутримувача (власника):

Воротна Надія Миколаївна – завідувача гуртожитком.

Уповноважена рішенням власника (балансоутримувача) особа, яка забезпечує обслуговування та функціонування матеріально-технічної бази та інфраструктури місця тимчасового проживання, виконує обов'язки у сфері цивільного захисту:

Воротна Надія Миколаївна – завідувача гуртожитком.

Керівник закладу: Нагорний Іван Михайлович – директор.

Керівник МТП на момент моніторингового візиту був відсутній.

**Назва об'єкта моніторингу, адреса, форма власності, керівництво установи,
інша інформація:**

Повна назва об'єкта моніторингу: гуртожиток Хмельницького базового медичного фахового коледжу.

Повна адреса об'єкта моніторингу: вул. Шевченка, 51, м. Хмельницький, Хмельницький район, Хмельницька область.

Форма власності: комунальна.

Балансоутримувач (власник): Хмельницька обласна рада.

Ініційовано внесення об'єкту до переліку МТП, що формується Мінреінтеграції: не ініційовано.

Попередній моніторинговий візит не здійснювався.***Розташування***

МТП розміщено на 2 поверсі 5-поверхової будівлі студентського гуртожитку.

Заклад розташовано у центрі населеного пункту в безпосередній близькості до об'єктів соціальної інфраструктури: 5-10 хв пішої ходи до міської лікарні, школи, дитячого садочку, аптеки, магазину та зупинки громадського транспорту.

Наповненість

Будівля МТП одночасно розміщує внутрішньо переміщених осіб та використовується за своїм функціональним призначенням (студентський гуртожиток). Приміщення загального користування МТП та ті, що облаштовані ліжко-місцями для внутрішньо переміщених осіб, відокремлені від інших приміщень будівлі.

МТП розраховано на 24 місця, на момент візиту у закладі мешкає 24 ВПО: 2 чоловіків, 15 жінок, 7 дітей (3 хлопчиків та 4 дівчаток).

Серед ВПО 4 особи літнього/пенсійного віку, 2 особи з інвалідністю. Особи з категорії маломобільних груп населення відсутні.

Облік мешканців МТП частково ведеться відповідно до Додатку 4 до Порядку функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб.

Функціонування закладу забезпечує 10 працівників МТП.

Вартість проживання, договір на проживання та правила проживання

Проживання для ВПО здійснюється на безоплатній основі. Видатки на комунальні послуги з ВПО не стягуються.

В МТП не укладенні типові договори. Мешканці ознайомлені з Правилами проживання внутрішньо переміщених осіб у місцях тимчасового проживання.

Інженерні системи (тепло-, водо-, електро- постачання, вентиляція)

Будівля МТП облаштована функціонуючими інженерними системами, до яких належать системи електропостачання, опалення, вентиляції, водопостачання та водовідведення.

У разі перебоїв у функціонуванні інженерних систем вживаються заходи для поновлення їх роботи та забезпечення альтернативних рішень.

У закладі наявне централізоване опалення.

Водозабезпечення: холодна та питна вода подаються централізовано. Гаряча вода забезпечується централізовано та наявна лише в душовій кімнаті.

Електропостачання централізоване, безперебійне (не враховуючи планові і аварійні відключення). В закладі відсутні альтернативні джерела енергії.

В МТП наявна функціонуюча система управління відходами. Сміттєві баки доступні в радіусі 50 метрів від житлової зони.

Харчування

Мешканці мають змогу самостійно готувати їжу, використовуючи продукти харчування придбані за власні кошти та отримані від міжнародних і благодійних організацій.

На 2 поверсі МТП облаштоване окреме кухонне приміщення для приготування та прийому їжі, а також зберігання продуктів, які обладнані відповідним майном, що є доступним для всіх мешканців МТП, а саме:

2 стаціонарними газовими плитами для приготування їжі на 4 конфорки кожна та 4 холодильниками.

В закладі заборонено користуватися особистими електроприладами, що дають значне навантаження на електромережу гуртожитку (т.я. мікрохвильові печі, електричні чайники, електричні обігрівачі тощо).

В кухні наявні рукомийник, столи, шафи та кухонний інвентар.

Санітарія та гігієна

МТП не облаштоване санітарно-гігієнічними приміщеннями, достатніми для задоволення потреб осіб, які проживають в МТП (із розрахунку щонайменше один душ/одна ванна на 12 осіб та один туалет на 10 осіб).

В МТП на 1-му поверсі наявні 2 душові кімнати, розділені за статтю, але відсутні засувки/замки. В кожній кімнаті по 5 душових кабінок, які призначені для користування студентами гуртожитку. В приміщенні душової кімнати стеля уражена пліснявою. Адміністрація закладу вживає заходів для видалення плісняви, але вона з'являється знову. Це може бути пов'язано з використанням неякісного матеріалу під час ремонтних робіт, або відсутністю примусової циркуляції повітря в приміщенні душової кімнати.

З метою уникнення спільного відвідування душу студентами та ВПО, для ВПО визначено окремий час користування душовими у визначені 2 дні на тиждень. Також 1 раз на тиждень Хмельницька міська рада забезпечує для ВПО безкоштовне відвідування комунальної бані.

На 2-му поверсі (в МТП) наявна 1 вбиральня, на 3 кабінки, які не розділені за статтю, але мають двері, що закриваються. Відповідно, один туалет на 8 осіб.

У закладі не облаштовано щонайменше один душ/одну ванну та один туалет, обладнаний для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

На момент моніторингу в МТП працює 1 пральна машина, що не відповідає мінімальним вимогам (наявність 2-х пральних машин на 20 осіб). Відсутні сушильні машини, натомість в МТП визначені місця для сушки речей.

Температура в приміщеннях МТП підтримується відповідно до сезону місцевим підприємством ТКЕ.

Мешканці встановили графік чергування і своїми силами забезпечують прибирання та підтримку чистоти.

Протипожежна безпека, укриття

У МТП на момент моніторингу наявний план евакуації, вогнегасники, протипожежна сигналізація та аптечка першої медичної допомоги, що знаходиться на вахті.

МТП не облаштоване найпростішим укриттям.

За потреби, мешканці користуються укриттями в 2-х сусідніх багатоповерхівках, які розташовані на відстані біля 500 м і мають місткість 200 осіб.

Безбар'єрність

В закладі відсутній пандус та інше додаткове обладнання для осіб з інвалідністю.

МТП не облаштоване засобами безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до приміщень МТП, включаючи місця загального користування та приміщення, у яких облаштовані ліжко-місця.

У МТП не облаштовано щонайменше один душ/одну ванну та один туалет, обладнаний для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

Натомість у МТП не розміщено осіб з категорії маломобільних груп населення.

Умови в кімнатах

Ліжко-місця облаштовані, в окремих приміщеннях (8 кімнат та 1 приміщення ізолятору на 2 кімнати). ВПО проживають в 10 кімнатах розміром 18 м кв. в кількості до 4 осіб.

Особи, пов'язані між собою спільним побутом, сімейними (родинними) відносинами проживають в окремих кімнатах.

Особи, які не пов'язані між собою спільним побутом або сімейними (родинними) відносинами (одинаки), розміщені в окремих від сімейних осіб кімнатах. Не допускається розміщення в одній кімнаті осіб різної статі.

Вхід до приміщень, у яких облаштовано ліжко-місця, обладнаний замками/засувками на вхідних дверях.

В кожному приміщенні облаштовано не більше чотирьох ліжко-місць, що відповідає мінімальним вимогам.

Площа, виділена для одного ліжко-місця, використовується для облаштування спального місця, зберігання особистих речей та становить від 4,5 до 6 кв. м. (не відповідає мінімальним вимогам).

Мешканцям надані в користування предмети для облаштування ліжко-місць, зокрема ліжко, постільні речі (матрац, подушки, ковдри, постільна білизна тощо).

Наявні меблі, в тому числі, для зберігання особистих речей (шафа, комод, стіл, стілець/табурет тощо). Перелік майна (обладнання, устаткування, меблів, приладів, інвентарю), що передається, визначається.

Натомість мешканці не мають достатньо меблів і площ для зберігання всіх своїх речей. Через недотримання санітарних вимог щодо зберігання значних запасів продуктів харчування ВПО безпосередньо в кімнатах проживання, в окремих кімнатах з'явилися гризуни.

В окремих кімнатах стіни і стеля мають залишки цвілі. Такі кімнати потребують косметичного ремонту.

Дозвілля

В МТП облаштовані місця для дозвілля, з урахуванням потреб мешканців МТП, включаючи місце для проведення зборів, організації дозвілля та дистанційного навчання для дітей, а також надання соціальних, адміністративних та публічних (електронних публічних) послуг.

Для цих цілей адміністрацією закладу визначені приміщення актового і читального залу. Приміщення використовуються за відповідним функціональним призначенням відповідно до графіка, встановленого керівником МТП.

Доступ до інформації та послуги

У приміщенні МТП відсутній інформаційний стенд із зазначенням актуальної для мешканців інформації тощо.

В МТП встановлено механізм зворотного зв'язку з мешканцями (наявний журнал звернень) та відбувається інформування мешканців щодо їхніх прав, можливостей, аварійних і надзвичайних ситуацій тощо.

В МТП визначено порядок звернень і порядок розгляду звернень.

Мешканцям закладу надаються послуги, в тому числі міжнародними організаціями, зокрема:

Адміністрація закладу: прання постільної білизни, також співробітники закладу власним силами збирали мешканцям одяг та продукти харчування;

Орган місцевого самоврядування: на базі гуманітарного штабу надають продукти харчування, одяг тощо. Силами Хмельницької міської ради забезпечено безкоштовні процедури гемодіалізу (потребують окремі мешканці), та забезпечено перевезення до/з місця проведення процедури;

Благодійна організація «Благодійний фонд «Карітас-Хмельницький УГКЦ» Української Греко-Католицької Церкви: продуктові набори, соціальне таксі для осіб з інвалідністю;

Всі ВПО мають довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи та отримують допомогу на проживання.

Мешканці МТП підписали декларації з місцевими лікарями та мають доступ до медичних послуг.

Освіта

Діти ВПО навчаються у місцевих навчальних закладах та онлайн за попереднім місцем проживання.

Для потреби дистанційного навчання у МТП наявний платний якісний інтернет.

У мешканців наявні технічні засоби для дистанційного навчання.

В закладі наявний актовий зал для самопідготовки та дистанційного навчання.

Працевлаштування

На сьогодні працевлаштовано 3 мешканця МТП.

Анонімні інтерв'ю під час візиту проведено з 12 особами.

Мешканцям було надано роз'яснення і консультації щодо правових питань, поінформовано щодо роботи Консультаційного центру в м. Хмельницькому та порядку звернення до Уповноваженого з прав людини. Також з просвітницькою метою в місці загального доступу було розміщено відповідні інформаційні матеріали.

Під час особистого спілкування з мешканцями МТП з числа ВПО, скарг, звернень чи пропозицій до Уповноваженого щодо порушення прав громадян не надходило.

В той же час мешканцями було порушено наступні питання:

доступ до душових кімнат (ВПО, які відвідують процедуру гемодіалізу, не можуть потрапити в душ через співпадіння часу визначеного для прийому душу та медичної процедури. В інший час потрапити не можуть, адже є черга студентів); пліснява в окремих кімнатах, на думку ВПО через недостатню енергоефективність фасаду будівлі; заклад планує відновлювати повноцінний освітній процес і виселяти ВПО. ВПО не мають інформації щодо наявних МТП, вільних місць і умов проживання на території громади.

Загальні потреби МТП:

- заклад освіти не забезпечує в повному обсязі проживання студентів, що приїхали на навчання з інших населених пунктів, так як у гуртожитках закладу не вистачає місць для проживання. Заклад намагається відновити освітній процес у повному обсязі. Для цього потребує переселення внутрішньо переміщених осіб до інших МТП.
- в закладі ВПО користуються студентськими душовими, натомість відсутня можливість власними силами збільшити кількість душових кімнат, щоб відповідати мінімальним вимогам (1 ванна/душ на 12 осіб);
- проводка не витримує одночасне використання побутових електроприладів (бойлери, електрообігрівачі, мікрохвильові печі, електрочайники тощо);
- відсутність альтернативного електроживлення;
- відсутність альтернативного опалення;

- відсутність спеціального місця зберігання особистих запасів значної кількості речей і продуктів харчування ВПО, що призводить до порушення санітарних норм;
- відсутність достатньої кількості душових кімнат для задоволення потреб ВПО;
- не співпадіння графіку процедури гемодіалізу і прийому душу, що унеможливорює санітарно-гігієнічні процедури;
- потреба в утепленні фасаду будівлі;
- відсутність інформації і гарантованого поселення та довгострокового проживання щодо альтернативного МТП (з умовами та інфраструктурою, не гіршими ніж у наявному) у разі виселення.

Рекомендації за результатами моніторингового візиту:

Враховуючи те, що МТП не відповідає мінімальним вимогам для життєзабезпечення внутрішньо переміщених осіб, а також:

- освітній заклад потребує відновлення повноцінного освітнього процесу;
- не планує продовжувати функціонування МТП;

з огляду на розгалужену мережу МТП на території міста Хмельницького та сформований Хмельницькою міською територіальною громадою фонд житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, внесення гуртожитку Хмельницького базового медичного фахового коледжу до переліку МТП не є доцільним.

Разом з тим, за результатами візиту, надаємо такі рекомендації:

- керівництву Хмельницького базового медичного фахового коледжу звернутися з офіційним листом до Хмельницької ОВА щодо забезпечення ВПО, які на момент звернення проживають у закладі і підлягають переселенню, житловими приміщеннями/соціальним житлом на території міста Хмельницького;

- з огляду на вимоги Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», зокрема, частин 8 (п.3 та 6) та 9 (абз.1 та 2) статті 11 Повноваження центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з питань забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, Хмельницькій ОВА та Хмельницькій міській раді забезпечити інформування щодо всіх наявних можливостей розміщення ВПО у місті Хмельницький та забезпечити переселення ВПО до інших МТП, що функціонують на території міста Хмельницький.

Враховуючи те, що в закладі продовжують перебувати внутрішньо переміщені особи, а проблеми, озвучені ними впливають також і на умови проживання студентів, які проживають у даному гуртожитку також надаємо наступні рекомендації для забезпечення гідних умов проживання ВПО:

- опрацювати, спільно з міжнародними та національними організаціями, питання щодо облаштування окремих 2-х душових кабінок для потреб ВПО;

- опрацювати з керівництвом МТП питання щодо видалення плісняви в душових та кімнатах проживання ВПО, вжити заходів, спрямованих на попередження появи плісняви, а також провести для мешканців МТП інформаційний захід щодо попередження появи плісняви;

- вжити заходів для забезпечення гідних умов проживання ВПО в частині:

- обладнанні приміщення МТП безперебійно функціонуючою системою електропостачання (не враховуючи випадки аварійного або планового відключення постачання електричної енергії) – збільшити потужність електромережі;

- наявності в МТП альтернативних джерел живлення (генератора тощо);
- наявності в МТП альтернативних джерел опалення;
- обладнання душових кімнат ефективною системою вентиляції;
- виділення не менше 6 кв. метрів на одне ліжко-місце;
- виведення та унеможливлення появи в приміщеннях МТП гризунів;
- виділення і підготовка спеціальних приміщень/місць для зберігання запасів продуктів харчування ВПО, або розумне пристосування, що унеможливорює появу гризунів;
- обладнання кухні та місця споживання їжі необхідною побутовою технікою та приладдям, зокрема мікрохвильовими печами, бойлерами;
- обладнання санітарних приміщень МТП пральними машинами у рекомендованій кількості (одна пральна машина на 10 осіб);
- обладнання душу/ванної бойлерами потужністю, що відповідає потребам мешканців за кількістю ліжко-місць, у разі відсутності постачання гарячої води.

**Регіональний координатор
взаємодії з громадськістю
Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини
в Хмельницькій області**

Олег ШАПОВАЛОВ